

กรอบแนวคิดทางการพยาบาลอาชีวอนามัย

Conceptual Model of Occupational Health Nursing

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิภาส ภู่อ่าง

1 มกราคม 57

ผู้เขียนขอแนะนำบทความเกี่ยวกับกรอบแนวคิดทางการพยาบาลอาชีวอนามัยที่ลงพยาบาลสาร (ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2535) เมื่อ 21 ปีที่แล้วมาให้ท่านผู้อ่านอีกครั้งโดยไม่เปลี่ยนแปลงข้อความใด ๆ แนวคิดที่ท่านผู้อ่านคิดว่าสามารถตอบโจทย์สถานการณ์ปัจจุบันด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยในประเทศไทยในประเด็นใดบ้างและยังใช้ประโยชน์ต่อไปได้หรือไม่

การพยาบาลอาชีวอนามัยเป็นการพยาบาลเฉพาะทางที่ให้การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยแก่ผู้ทำงาน โดยเฉลี่ยแล้วคนเราจะเริ่มทำงานเมื่ออายุได้ 18 ปี จนกระทั่งอายุ 60 ปี ประชากรกลุ่มนี้นับได้ว่าเป็นกระดูกสันหลังทางด้านเศรษฐกิจของสังคม ดังนั้นเศรษฐกิจของชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพและประสิทธิภาพของประชากรกลุ่มนี้โดยตรง

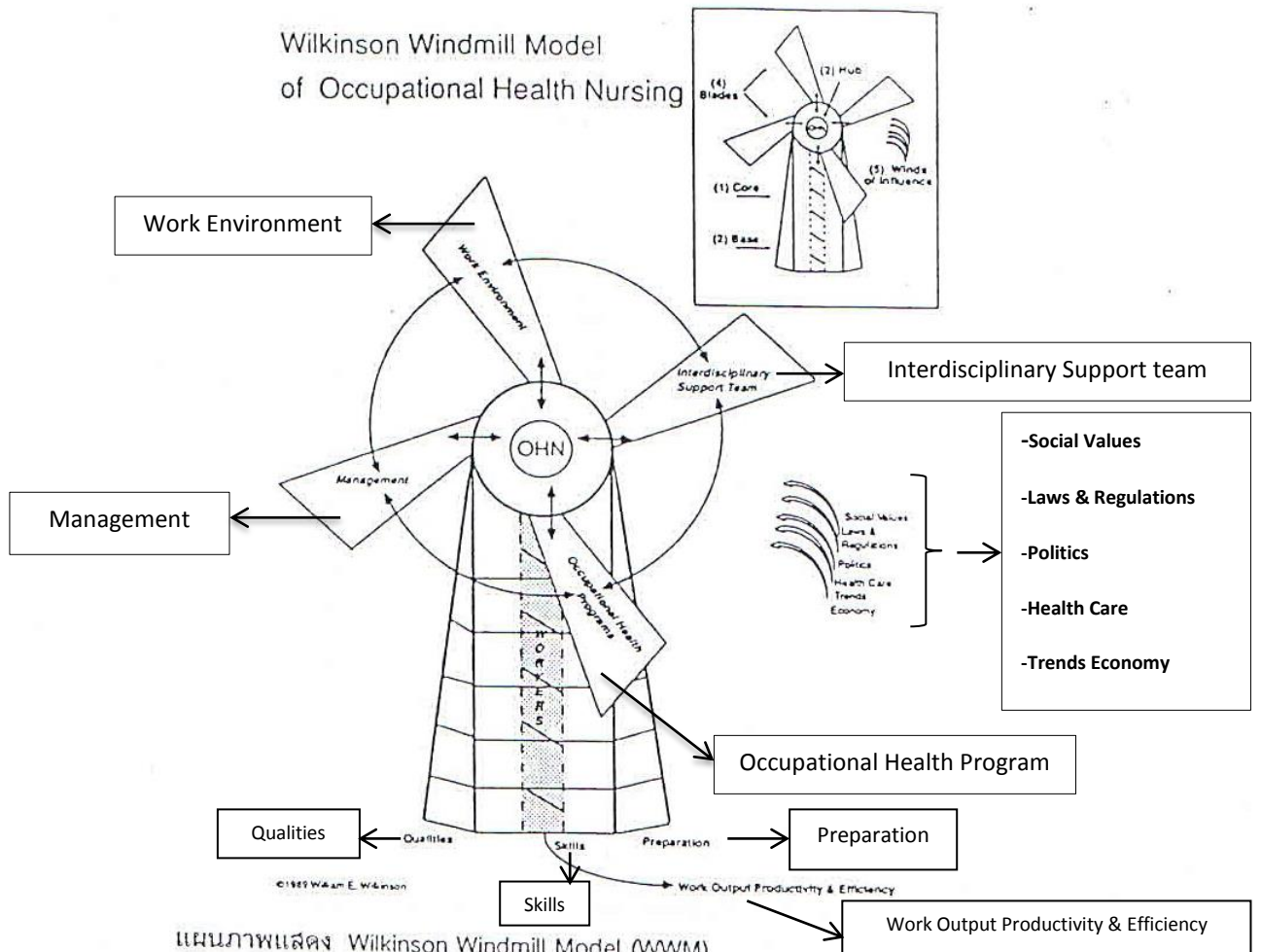
ถ้าพิจารณาตามพัฒนาการของมนุษย์แล้วจะเห็นได้ว่าพยาบาลอาชีวอนามัยจะเป็นบุคลากรกลุ่มที่ให้การดูแลสุขภาพประชาชนที่อยู่ในวัยทำงานอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 40 ปี นับได้ว่าเป็นช่วงที่ยาวนานที่สุดของชีวิตมนุษย์ตั้งนั้นในหลาย ๆ ประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพความปลอดภัย จัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้ถูกสุขลักษณะ จัดสวัสดิการให้แก่กลุ่มประชากรในวัยทำงาน รวมทั้งพัฒนาทางการศึกษาให้บุคลากรที่ให้บริการด้านอาชีวอนามัยได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม ตลอดจนกำหนดให้มีมาตรฐานด้านการศึกษา การปฏิบัติงาน โดยมีหน้าที่และอำนาจอันชอบธรรมตามกฎหมาย

สำหรับการศึกษาด้านพยาบาลอาชีวอนามัยนั้น ส่วนใหญ่จะจัดเป็นการศึกษาเฉพาะทาง บางประเทศอาจจะจัดเป็นการศึกษาในระดับปริญญาโท เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ในระดับปริญญาตรีส่วนมากจะจัดสอดแทรกไว้ในวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนในการแนะนำขั้นต้นให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของพยาบาลอาชีวอนามัย กลุ่มประเทศในเอเชียที่จัดให้มีการศึกษาเฉพาะทางด้าน

พยาบาลอาชีวอนามัยเป็นหลักสูตรหลังปริญญาตรี ได้แก่ ฟิลิปินส์ (หลักสูตร 3 เดือน) ประเทศไทย (หลักสูตร 1 ปี : ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533)

เนื่องจากการพยาบาลอาชีวอนามัยเป็นการประยุกต์การใช้หลักการพยาบาลเพื่อช่วยให้คนในวัยทำงานมีสุขภาพดีตลอดชีวิต การพยาบาลเฉพาะทางด้านนี้จึงมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ประกอบการ และการป้องกันมิให้ลูกจ้างต้องได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยขณะปฏิบัติงาน หรือแม้วิธีการดำเนินชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปก็ยังคงมีสุขภาพดี รวมทั้งลดปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน การป้องกันการเกิดโรคในระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ (Salazar, Wilkinson, Rubadue, & Christine, 1991, p.434) กลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้รับบริการจะเป็นกลุ่มประชากรที่มีสุขภาพดี มีความสามารถเฉพาะตัวในด้านต่างๆ เป็นกลุ่มของคนที่มีศักยภาพซึ่งได้รับการคัดเลือกให้ทำงานตามสถานประกอบการและหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นพยาบาลอาชีวอนามัยจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะช่วยให้คนงานเหล่านี้มีสุขภาพดีอย่างต่อเนื่องในสภาพการทำงานที่หลากหลาย สภาพสิ่งแวดล้อมการทำงานที่มีปัจจัยก่อให้เกิดอันตรายและการเจ็บป่วย การทำงานที่สัมผัสกับสารเคมี โลหะหนัก แสง เสียง ฝุ่นละออง ความเมื่อยล้าจากการทำงานหรือจากเชื้อโรค ในขณะที่เดียวกันไม่เพียงแต่จะช่วยคนงานให้มีสุขภาพดีเท่านั้น พยาบาลอาชีวอนามัยจะเป็นอีกผู้หนึ่งที่ช่วยให้กิจการขององค์กรที่ตนเป็นสมาชิกอยู่สามารถดำเนินกิจการไปได้ด้วยดีได้ผลผลิตตามเป้าหมายอีกด้วย

ดังนั้นจึงมีนักวิชาการด้านการพยาบาลสร้างกรอบแนวคิดทางการพยาบาลอาชีวอนามัยขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานพยาบาล การศึกษา และการวิจัยด้านอาชีวอนามัยไว้หลายแนวคิดด้วยกัน กรอบแนวคิดแรกที่คุณเขียนเห็นว่าน่าให้ความสนใจคือ กรอบแนวคิดของ ดร.วิลเลียม อี วิลคินสัน (Dr. William E. Wilkinson) และคณะ ซึ่งให้ชื่อรูปแบบจำลองของแนวคิดว่ากังหันลมวิลคินสัน (Wilkinson Windmill Model) หรือมีชื่อย่อว่า WWM กรอบแนวคิดนี้แสดงให้เห็นรูปแบบจำลองของการพยาบาลอาชีวอนามัย โดยให้กังหันลมเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ส่วนด้วยกันดังแผนภาพ

พยาบาลสาร ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2535

ส่วนประกอบของแบบจำลอง WWM

1. แกนกลาง (Core) แทนคนงานที่ทำงานให้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่องค์กรคาดหวัง
2. ศูนย์กลาง (Hub) แทนพยาบาลอาชีวอนามัย
3. ใบพัดของกังหันลม (Blades) แทนองค์ประกอบในการทำงาน อันได้แก่ โครงการด้านอาชีวอนามัยขององค์กรหรือสถานประกอบการนั้น การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมของการทำงาน และทีมงานที่เกี่ยวข้องในองค์กร หรือสถานประกอบการ
4. ฐาน (Base) ฐานทำด้วยอิฐ ซึ่งอิฐแต่ละก้อนแทนระดับของการศึกษาการฝึกอบรมด้านวิชาชีพคุณภาพของการปฏิบัติงานและทักษะพิเศษของพยาบาลอาชีวอนามัย

5. อิทธิพลของลม (Winds of influence) มี 5 กระแสด้วยกัน คือ ค่านิยมของสังคม กฎหมายและการควบคุม การเมือง แนวโน้มของการดูแลสุขภาพ ภาวะเศรษฐกิจ สิ่งที่มีอิทธิพล 5 ประการนี้ วิเคราะห์กัน เปรียบเสมือนเป็นกระแสลมที่ทรงอิทธิพลที่จะผลักดันให้ใบพัดของกังหันลมหมุน และด้วยวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมกังหันลมก็จะทำงานให้พลังงานสูบน้ำหรือวิดน้ำได้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงผลผลิตที่ได้หรือบริการต่าง ๆ ด้านการพยาบาลอาชีวอนามัย

รายละเอียดของ WWM

จากรูปแบบจำลองข้างต้นจะเห็นว่าวิเคระห์ได้กำหนดให้พยาบาลอาชีวอนามัยอยู่ตรงจุดศูนย์กลางของกังหันลม เพื่อให้พยาบาลอาชีวอนามัยสามารถมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่ม แสดงความคิดเห็น จัดการ ควบคุม การปฏิบัติงานตามโครงการอาชีวอนามัยของสถานที่ประกอบการ ส่วนลูกศรที่อยู่รอบ ๆ จุดศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่าพยาบาลเป็นบุคคลที่จะต้องสื่อสารกับผู้บริหาร คนงาน และทีมงานฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร หรือสถานประกอบการ และจะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมของการทำงาน

โครงสร้างที่เป็นส่วนประกอบพื้นฐานแสดงถึง คุณภาพ ทักษะ และการศึกษาด้านวิชาชีพที่พยาบาลอาชีวอนามัยพึงจะมีทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ให้ประโยชน์อย่างแท้จริง ความสัมฤทธิ์ผลในขั้นนี้เสมือนกับอิฐที่ก่อถึงขั้นที่ต่อกับศูนย์กลางและใบพัดของกังหันลม ทักษะของการพยาบาลอาชีวอนามัย ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร การประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การวินิจฉัย การบริหารและความสามารถที่จะสนองความต้องการด้านการดูแลตนเองของคนงาน

การเตรียมบุคลากรด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยจัดได้หลายรูปแบบ เช่น จัดอยู่ในระดับการศึกษา พื้นฐานวิชาชีพ การอบรมเฉพาะทางประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือการศึกษาต่อเนื่องและทักษะในงานวิจัย ในมุมมองที่ตรงกันข้ามฐานโครงสร้างของคุณภาพ ทักษะและการเตรียมบุคลากรวิชาชีพแขนงนี้ อาจจะสร้างขึ้นได้จากงานวิจัยและจากพื้นฐานของความรู้ร่วมสาขาวิชาด้านอาชีวอนามัย ดังนั้นพยาบาลอาชีวอนามัยควรประยุกต์ใช้แก่นความรู้อันมากมายเหล่านี้ในสถานการณ์จริงของโลกการทำงาน

ในส่วนบนของกังหันลมที่ประกอบด้วยใบพัด 4 ใบนี้ อาจจะมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์เป็นช่องโหว่หรือขาดหายไปได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับารตกแต่งและบุคลากรของแต่ละองค์กร ถ้าจะใช้แบบจำลอง WWM เพื่อประเมินสภาพของสถานประกอบการ ใบพัดเหล่านี้จะไม่สมบูรณ์เนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ ส่วนความหนาบางของใบพัดจะแปรตามขนาด อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทีมผู้บริหาร บุคลากรที่สนับสนุน

หรือโปรแกรมด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตามถึงใบพัดจะหนาหรือบางมีครบถ้วนหรือไม่ ใบพัดแต่ละใบจะแทนตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพยาบาอชีวอนามัยทั้งสิ้น

ใบพัดที่แสดงแทนสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงสถานที่ทำงานที่เสี่ยงต่ออันตรายด้านกายภาพ ชีวภาพ สารเคมี รังสี ความเหนื่อยล้าจากการทำงาน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อด้านจิตใจ

ใบพัดที่แสดงแทนทีมงานเกือบจะรวมถึงบุคลากรด้านอาชีวอนามัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักสุขศาสตร์อุตสาหกรรม (Industrial hygienist) เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ผู้แทนคนงานหรือผู้แทนสหภาพแรงงาน วิศวกรและแพทย์

ใบพัดที่แสดงแทนการบริหารจัดการจะรวมถึงประธานกรรมการ บริษัท สมุหบัญชีและพนักงานบัญชี แหล่งประโยชน์ด้านการบริหารจัดการและแหล่งเงินทุน

ใบพัดอันสุดท้ายแสดงแทนโปรแกรมด้านสุขภาพ ครอบคลุมถึงการเฝ้าระวังด้านสุขภาพและความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุและโรคต่างๆ การส่งเสริมสุขภาพ การให้สุขศึกษา การส่งต่อ การให้ความช่วยเหลือแก่พนักงาน ลูกจ้าง โดยให้คำปรึกษาและจัดโปรแกรมการผ่อนคลายงานหนักให้เป็นเบา

การหมุนของใบพัดทั้ง 4 ใบ แทนการปฏิบัติงานในด้านโปรแกรมอาชีวอนามัย เมื่อใบพัดหมุนกังหันลมก็จะทำงาน ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อใบพัดทั้ง 4 ใบหมุนติดลม กังหันลมจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลก็ต่อเมื่อ พยาบาอชีวอนามัยปฏิบัติการด้านโปรแกรมอาชีวอนามัยมีประสิทธิภาพเท่านั้น ซึ่งหมายถึงว่าพยาบาอชีวอนามัยได้จัดบริการสุขภาพที่มีคุณภาพให้แก่ลูกจ้าง ทำให้ลูกจ้างสามารถทำงานให้ผลผลิตตามต้องการหรือให้บริการตามที่ต้องการได้ การเปลี่ยนพลังงานของกังหันลมให้เป็นผลผลิตหรือบริการดังกล่าว เปรียบได้กับผลผลิตของบริษัทนั่นเอง สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจอีกประการหนึ่งก็คือ บริษัทต่าง ๆ ไม่ได้ทำธุรกิจเพื่อให้คนงานทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัยอย่างเดียว แต่ต้องการผลิตผลหรือบริการด้วย ดังนั้นกังหันลมจึงสามารถเป็นตัวแทนแสดงถึงการงานที่มีประสิทธิภาพของบริษัทได้อีกด้วย ส่วนการหมุนของใบพัดทั้ง 4 ใบ จะหมุนไปด้วยกันได้ดีมีประสิทธิภาพต้องอาศัยอิทธิพลของแรงลม อันได้แก่ มาตรฐานทางด้านกฎหมาย (OSHA) การเมือง แรงงานสัมพันธ์ ค่านิยมของสังคม แนวโน้มของการดูแลสุขภาพ เศรษฐกิจและคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพที่ให้บริการด้านอาชีวอนามัยและกระแสลมดังกล่าวจะแรงขึ้นตามเส้นทางของธุรกิจที่ต้องการผลิตผลอย่างต่อเนื่อง

ในประเด็นของลมที่มีอิทธิพลนั้นเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกระบบ แต่มีผลกระทบต่อพยาบาล อาชีวอนามัยและโปรแกรมด้านอาชีวอนามัยเป็นอย่างมาก พยาบาลอาชีวอนามัยควรประเมินสิ่งแวดล้อมนอกระบบที่มีอิทธิพลอันนี้เพื่อประโยชน์ของการวางแผนงานในอนาคตต่อไป รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้มีหลายแง่มุมที่น่าสนใจกล่าวคือ

1. แนวโน้มด้านสังคม มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรด้านแรงงาน กล่าวคือ มีแรงงานสตรีเพิ่มขึ้น ความต้องการในการยืดหยุ่นเวลาทำงาน การดูแลเด็กเพิ่มขึ้นและมีการทำงานที่บ้านเพิ่มขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ได้ทวีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนี้อายุเฉลี่ยของคนในวัยแรงงานเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีการออกแบบสภาพแวดล้อมในการทำงานใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพของคนทำงานในวัยสูงอายุ ความต้องการทราบข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงไป คนงานปัจจุบันต้องการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการรักษาสุขภาพแพงขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นเรื่องของค่านิยมและแนวโน้มทางสังคมพยาบาลอาชีวอนามัยควรศึกษาประเมินก่อนลงมือปฏิบัติตามแผนงานและควรมีส่วนร่วม หารือหรือร่วมในการวางรูปแบบของสภาพแวดล้อมในการทำงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของคนงานซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไป
2. การกระจายงานด้านอุตสาหกรรมและจำนวนอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นท่ามกลางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อบทบาทของพยาบาลอาชีวอนามัยโดยตรง มีคนงานจำนวนมากที่ทำงานบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านคอมพิวเตอร์ ต่อไปพยาบาลอาชีวอนามัยอาจจะต้องจัดบริการให้แก่คนงานกลุ่มย่อยเหล่านี้ หรือทำงานเป็นที่ปรึกษาอิสระของบริษัทเล็ก ๆ เหล่านี้ หรือในอนาคตพยาบาลอาชีวอนามัยอาจจะต้องเยี่ยมบ้านมากขึ้น ประเมินสภาพแวดล้อมของการทำงานที่บ้าน และพัฒนารูปแบบของการให้บริการ โดยมีจุดมุ่งหมายสำหรับกลุ่มคนงานที่ทำงานที่บ้านหรือใช้บ้านเป็นสำนักงาน
3. คนงานสนใจในการดูแลสุขภาพด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ดังนั้นพยาบาลอาชีวอนามัยควรมีส่วนร่วมและหารือหรือร่วมในการให้สุขศึกษาแก่คนงาน เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านบริการสุขภาพ พยาบาลอาชีวอนามัยควรให้การดูแลเบื้องต้นแก่คนงาน ควรมุ่งให้การดูแลคนงานที่มีปัจจัยเสี่ยงสูงมากขึ้น โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ให้เป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูล และหาข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มทางการดูแลสุขภาพของคนงาน

4. ด้านกฎหมาย บทบาทของพยาบาลอาชีวอนามัยในด้านนี้นอกจากจะเป็นผู้ใช้กฎหมายเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของคณงานแล้ว อาจจะช่วยบริษัทในด้านให้คำปรึกษาในการปฏิบัติ ตามกฎหมายที่ออกมาใหม่ ๆ
5. ด้านการเมือง พยาบาลอาชีวอนามัยควรรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานในวิชาชีพอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นว่าบุคลากรทางการแพทย์จะทำงานให้บริการสุขภาพร่วมกันเป็นทีม แม้ว่าพยาบาลอาชีวอนามัยจะเป็นบุคลากรที่ได้รับการเตรียมในด้านการ บริหาร โครงการมากกว่าก็ตาม

ข้อตกลงเบื้องต้นของ WWM

จากฐานของรูปแบบจำลอง WWM แสดงให้เห็นถึงแนวคิดด้านการศึกษาทางการพยาบาล อาชีวอนามัยว่าถ้าให้การศึกษาศึกษาและฝึกฝนมากขึ้นเท่าใด ความหนาและความกว้างของฐานจะมากขึ้นเท่านั้น และใบพัดของกังหันลมจะติดตั้งสูงขึ้น ไปอีก นอกจากนี้พยาบาลอาชีวอนามัยควร ได้รับการศึกษาเพื่อจะเป็น ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ นักอ่าน (ตำราด้านวิชาชีพ) เป็นพยาบาลคลินิกที่มีความสามารถและเป็นผู้ ประสานงานของทีมอาชีวอนามัย

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่าจุดมุ่งหมายของการพยาบาลอาชีวอนามัยเพื่อส่งเสริมให้มีความ ปลอดภัยด้านสุขภาพและมีสถานที่ทำงานที่เหมาะสมสำหรับลูกจ้าง ส่วนนายจ้างก็ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมาย WWM จึงกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. สุขภาพเป็นภาวะเกี่ยวเนื่องซึ่งบุคคลสามารถทำหน้าที่ได้ดีทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และ จิตสำนึก ขณะทำงานและดำรงชีพอยู่ในสิ่งแวดล้อม
2. พยาบาลอาชีวอนามัยจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือคณงานในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ของการทำงาน เพื่อเป็นการนำไปสู่การมีสุขภาพดีและรักษาภาวะของการมีสุขภาพดีนั้นไว้
3. โปรแกรมด้านอาชีวอนามัยควรสอดคล้องกับงานขององค์การหรือของบริษัท
4. คณงานควรกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของตนเอง
5. การใช้วิทยาการหลายสาขาในการปฏิบัติงาน (Multidisciplinary approach) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการของคณงาน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของการทำงานมีหลายด้าน
6. พยาบาลอาชีวอนามัยมีผลต่อคณงานด้านการป้องกันในระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ
7. พยาบาลอาชีวอนามัยอาจจะเป็นผู้เริ่มต้นนำระบบการให้บริการสุขภาพให้แก่คณงาน

8. พยาบาลอาชีวอนามัยจะทำหน้าที่เสมือนกับเป็นผู้จัดการในระดับต่างๆและกำกับงานตามสายการบังคับบัญชา
9. พยาบาลอาชีวอนามัยเป็นศูนย์กลางของแหล่งประโยชน์ที่มีคุณค่าในองค์กรหรือบริษัทควรได้รับการตอบแทน โดยการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและทำงานที่ก่อประโยชน์ต่อไป
10. คนงานแต่ละคนจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อครอบครัว องค์กรและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยและความเครียดต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อส่วนหนึ่งส่วนใดที่กล่าวมาจะทำให้มีผลต่อส่วนอื่นๆ ที่คนงานแต่ละคนมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

สรุป

พยาบาลอาชีวอนามัยทำหน้าที่หลายบทบาท เช่น เป็นผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการร่วม เป็นที่ปรึกษาพยาบาลเวชปฏิบัติ หรือนักวิจัย รูปแบบจำลองของ WWM เป็นสัญลักษณ์แทนกรอบแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลอาชีวอนามัยในงานอาชีวอนามัย ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการเป็นกรอบแนวความคิดเพื่อให้เข้าใจในบทบาทของพยาบาลอาชีวอนามัยในสภาพแวดล้อมของการทำงานที่มีหลายรูปแบบ เป็นเครื่องมือในการวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลและการจัดการศึกษาด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Wilkinson, W.E. (1990). A conceptual model of occupational health nursing. *AAOHN Journal*, 38 (2), 73-77.
- Salazar, M.K., WilKinson, W.E., & Rubadue, C.L. (1991). Occupational health nursing. In J.M. Cookfair. (Ed). *Nursing Process and practice in the Community* (pp. 421-448). St. Louis : Mosby Yearbook.